

مقاله کوتاه علمی

گزارش زنبور (*Barichneumon derogator* (Hym.: Ichneumonidae: Ichneumoninae) از ایرانغلامحسین حسن‌شاهی^{۱*}، حبیب عباسی‌پور^۱، ریجیو جاسیلا^۲ و فاطمه جهان^۱

۱- گروه گیاه‌پزشکی، دانشکده علوم کشاورزی، دانشگاه شاهد، تهران، ۲- موزه جانورشناسی، بخش تنوع زیستی و علوم محیطی، دانشگاه تورکو، فنلاند.

*مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: hasanshahi.entomo@yahoo.com

First report of *Barichneumon derogator* (Hym.: Ichneumonidae: Ichneumoninae) from IranG. Hasanshahi^{1,*}, H. Abbasipour¹, R. Jussila² and F. Jahan¹

1. Department of Plant Protection, Faculty of Agricultural Sciences, Shahed University, Tehran, Iran, 2. Zoological Museum, Section of Biodiversity and Environmental Sciences, FIN-20014, University of Turku, Finland.

*Corresponding author, E-mail: hasanshahi.entomo@yahoo.com

Abstract

We studied the pest and parasitoid fauna of cauliflower fields in southern Tehran in 2011. In the course of our research the Ichneumonid wasp *Barichneumon derogator* (Wesmael) of the subfamily Ichneumoninae was collected and identified. This parasitoid attacks the larval stages of lepidopteran pests. The species *B. derogator* is newly recorded from Iran.

الکلی قرار داده شدند. شناسایی نهایی پارازیتوئیدها توسط نگارنده سوم انجام شد. در بین نمونه‌ها گونه *Barichneumon derogator* (Wesmael) برای اولین بار از ایران گزارش می‌شود.

گونه فوق تاکنون از کشورهای اسپانیا، هلند، انگلستان، آلمان و دانمارک گزارش شده است (Tereshkin, 2004, 2005). در بین ۱۴ گونه از جنس *Barichneumon* Thomson، گونه *B. derogator* کم‌ترین فراوانی و توزیع را دارا می‌باشد (Tereshkin, 2005). از میزبان‌های این پارازیتوئید می‌توان به بال‌پولکداران خانواده Geometridae (دو گونه)، خانواده Noctuidae (یک گونه) و خانواده Pieridae (یک گونه) اشاره کرد (Herting, 1976; Rasnitsyn, 1981).

برخی از ویژگی‌های شکل‌شناسی زنبور *B. derogator* به شرح زیر است: اندازه متوسط تا بزرگ، بال‌ها تا ۲۰ میلی‌متر، بدن اغلب رنگارنگ، زیرپیشانی معمولاً پهن و صاف، آرواره بالا باریک و بلند و دارای دندانه کم، areolet در بال جلو معمولاً لوزی‌شکل و یا پنج‌وجهی، بال عقب دارای رگ M+Cu، برجستگی‌های پروپودئوم کامل، پروپلورا بدون برجستگی، و تخم‌ریز

به‌منظور شناسایی پارازیتوئیدهای لاروی و شفیرگی آفات موجود در مناطق کلم‌کاری جنوب تهران، نمونه‌برداری از مزارع کلم گل در سال ۱۳۹۰ صورت گرفت. نمونه‌برداری به دو صورت انجام شد: در روش اول تمام لاروها و شفیره‌های آفات مختلف، از جمله شب‌پره پشت الماسی، سفیده کوچک کلم و شته مومی کلم، و دیگر آفات کلم، از جمله لاروهای از خانواده Geometridae و Noctuidae به آزمایشگاه انتقال و در شرایط آزمایشگاهی نگهداری شدند. لاروها در ظروف پلاستیکی به ابعاد ۵ × ۵ × ۱۵ سانتی‌متر که در آن برای تهیه مناسب با توری ارگانزا پوشیده شده بود، قرار گرفتند و در شرایط دمایی ۲ ± ۲۲ درجه سلسیوس، رطوبت نسبی ۲ ± ۶۵ درصد و ۱۴ ساعت روشنایی تا زمان خروج حشرات کامل پارازیتوئیدهای احتمالی نگهداری شدند. این نمونه‌ها به‌صورت روزانه برای جمع‌آوری پارازیتوئیدها بررسی و زنبورهای خارج‌شده در الکل ۷۵ درصد نگهداری شدند. در روش دیگر با استفاده از روش تورزنی به‌صورت زیگزاگی در مزرعه حرکت کرده و با هر چند قدم، یک‌بار اقدام به تورزنی نمودیم. نمونه‌های جمع‌آوری‌شده درون شیشه

ماده معمولاً کوتاه و یا مخفی می‌باشد. این زنبور از پارازیتوئیدهای koinobiont می‌باشد و لارو بال‌پولک‌داران را پارازیت می‌کند و در نهایت از شفیره آن خارج می‌شود.

منابع

- Herting, B.** (1976) *A catalogue of parasites and predators of terrestrial arthropods*. Vol. 7, Part 2, 221 pp. Commonwealth Institute of Biological Control.
- Tereshkin, A. M.** (2004) Ichneumon flies of the genus *Barichneumon* (Hymenoptera: Ichneumonidae) of east Europe forest zone. 1. Taxonomy description of *Barichneumon scopanator* sp. n. and *B. scopulatus* sp. *Euroasian Entomological Journal* 3(2), 139-151.
- Tereshkin, A. M.** (2005) Ichneumon flies of the genus *Barichneumon* Wesmael, 1845 (Hymenoptera: Ichneumonidae) of forest zone. 2. Ecology of species. *Euroasian Entomological Journal* 4(1), 63-66.
- Rasnitsyn, A. P.** (1981) Gravenhorst's and Berthoumieu's types of Ichneumoninae Stenopneusticae preserved in Wrocław and Cracow, Poland (Hymenoptera, Ichneumonidae). *Polskie Pismo Entomologiczne* 51(1), 101-145.